

Qorti tal-Appell Kriminali

Onor. Imhalled Dr. Antonio Mizzi LL.D., Mag. Juris (Eu Law)

Appell Numru: 229/2015

Il-Pulizija

vs

Joseph Casha

iben Alfred, imwield Pieta', fil-25 ta' Settembru, 1974, detentur tal-karta ta' l-identita' numru
511774(M)

Illum, 1 ta' Gunju, 2018

Il-Qorti,

Rat l-akkuza dedotta kontra l-appellant Joseph Casha quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta):

Talli ghax-xahar ta' Dicembru 2014 hekk ordnat minn xi Qorti jew marbut b'kuntratt naqas li jaghti lil martu Andy (Andrea) Casha u/jew lil uliedu s-somma ffissata minn dik il-Qorti jew stipulata bil-kuntratt bhala manteniment ghalha u/jew ghall-ulied fi zmien 15 il-jum minn dak il-jum li fih skont dik l-ordni jew dak il-kuntratt, ikollha tithallas dik is-somma.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) tad-29 ta' April, 2015 fejn il-Qorti wara li rat l-artikolu 338(z) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta, sabet lill-imputat hati u ghaldaqstant ikkundannatu gimghatejn detenzjoni.

Rat ir-rikors tal-appellant Joseph Casha pprezentat fit-12 ta' Mejju, 2015 fejn talab li din il-Qorti joghghobha tilqa dan l-appell billi **TIRRIFORMA** s-sentenza appellata fil-parti tal-piena billi timponi piena aktar ekwa u gusta ghal kaz odjern.

Rat l-aggravji tal-appellant u cioe':-

Illi l-appellant jirriveva li l-piena erogata mill-Ewwel Qorti ta' gimghatejn detenzjoni meta wiehed jikkonsidra l-fatti kollha tal-kaz, hija wahda sproorzjonata u eccessiva fil-kaz odjern. Dan ghaliex, kif xehed bil-gurament l-appellant stess, u anke kif kien informa *a tempo vergine* l-appellant stess lill-Ufficjali tal-Pulizija, huwa naqas milli jaghti manteniment lill-parte civile mhux kapriccjusament izda peress illi ma kienx jaf bir-rikors intavolat mill-parte civile liema rikors wassal ghad-digriet mahrug mill-Imhalled Abigail Lofaro enumerat 1107/2014 liema digriet kien jordna lill-appellant ihallas bhala manteniment is-somma ta' hames mitt ewro (€500) kull xahar. Illi l-Ewwel Qorti qiesu naqset milli tiehu konjizzjoni u tapprezza dan kollu.

Illi l-appellant jirriveva illi bosta drabi l-Qrati saħqu fuq il-bzonn li l-piena ghandha tkun mezz riformattiv, a skapitu tal-mezz deterrent fil-piena. Fil-fatt fis-sentenza **Il-Pulizija vs. Stephen Spiteri** moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fit-tnejn u ghoxrin (22) ta' Settembru tas-sena elfejn u tlieta (2003), il-Qorti qalet illi:

“Konsiderata l-piena bhala mezz ta' riforma tal-imputat fl-interess tieghu u tas-socjeta’, izjed u izjed din il-piena karceraja tidher inadatta. Infatti, permezz taghha, tifel ta' kondotta sa issa tajba, u li diga’, bil-fatti, wera' soghba tar-reat li ghamel, ser jinxtehet ghal soggorn ma' nies li fil-maggjoranza taghhom huma delinkwenti recidivi multipli. B'hekk minflok jigi riformat, hemm il-possibilita’ illi huwa jiehu lezzjonijiet fid-delinkwenza ... tara illi huwa opportun illi inehhi l-impresjoni illi l-iskop tal-ligi kriminali u tal-piena huwa biss illi jkun ta' deterrent biex jghallem lil dak li jkun illi 'crime does not pay'. Huwa certament kuncett illi ghamel zmien u kien

il-kuncett predominanti, pero llum il-kuncett m'huwiex aktar ta' piena retributtiva, imma ta' sistema restorattiva, fejn anke jekk hu possibbli u safejn hu possibbli, u tenut kont anki tac-cirkostanzi kollha tal-kaz, kif ukoll tal-precedenti kriminali tal-imputat, isir tentattiv biex mhux biss issir rikonciljazzjoni bejn l-agent tad-delitt u il-vittma li tkun sofriet danni u anke sofferenzi ohrajn, imma anki illi jkun hemm possibilita' illi dak li jkun jigi nformat u jikkonvinci ruhu illi ghandu jsegwi t-triq it-tajba"

F'dan l-istadju l-appellant jaghmel referenza ghal diversi sentenzi fejn anke persuni li kienu **recidivi** (l-appellant **mhuwiex recidiv**), ukoll inghataw opportunita ohra, permezz ta' piena ridotta, sempliciment peress illi ma baqghux fit-triq li kienu fiha qabel u cioe' fil-perjodu meta sehew ir-reati li taghhom gew akkuzati. Jigi rilevat illi l-appellant mid-data tal-akkadut sa meta inqatghet is-sentenza ma regax xifer idu mal-gustizzja u irriforma totalment ruhu. Illi fil-fatt illum il-gurnata l-appellant huwa persuna totalment riformata fejn qed jsegwi programm gewwa facilita' ta' riabilitazzjoni u ghalhekk zgur illi piena karcerarja effettiva se tkun ta' detriment ghall-progress illi qed jaghmel f'hajtu.

Fis-sentenza fl-ismijiet ta' Il-Pulizija vs Charlot Aquilina, deciza mil-Onorabbli Qorti tal-Magistrati fis-sebgha (7) ta' Novembru, tas-sena elfejn u tmienja (2008) il-Qorti sahqet fuq il-bzonn, illi persuna **ghandha tinghata cans iehor fil-hajja taghha**, la darba turi car illi hemm ir-rieda ta' bidla. F'dan il-kaz, ghalkhemm l-akkuzi kienu ta' natura serja, l-aktar peress illi **akkuzat** bhal l-appellant **kien recidiv**, il-Qorti sahqet illi l-imputat kellu jinghata cans iehor billi tigi mposta fuqu Ordni ta' *Probation*.

Ghal finijiet ta' piena il-Qorti kkunsidrat bir-reqqa kollha dovuta is-Social Inquiry Report ezebit a fol. 104 et sequitur tal-process minn fejn jirrizulta li l-imputat kellu trobbija nstabbli, **li huwa kellu problema serja ta' abbu mid-droga... u li huwa ilu ma jabbuza mid-droga b'mod kontinwu ghal dawn l-ahhar erba' snin... li tul dawn l-ahhar erba' snin kienu qed isiru urine sample tests lill-imputat u dawn dejjem irrizultaw fin-negattiv...** Il-Qorti wara li kkunsidrat dan kollu jidrilha li ghalkemm mill-fedina penali tal-imputat jirrizulta li huwa

nghata opportunitajiet rega' qabad it-triq il-hazina ghaliex kien ghadu jabbuza mid-droga, irrizulta wkoll li dawn l-incidenti jirrisalu ghal qabel is-sena 2003, u cioe' ghal qabel ma l-imputat beda u ttermina b'success il-programm residenzjali, **u ghalhekk l-imputat ghandu jinghata l-ahhar opportunita' sabiex jirrifirma ruhu u jaqbad definittivament it-triq it-tajba speċjalment meta wiehed jikkunsidra li illum il-gurnata l-imputat oltre li ttermina b'success il-programm residenzjali ghandu xoghol stabbli u anki hajja familjari wkoll pjuttost stabbli.**

Fis-sentenza, Il-Pulizija vs Ritmar Hatherly u Justin Farrugia, deciza mill-Qorti ta' l-Appell fid-9 ta' Ottubru, 2008, il-Qorti, filwaqt li ghamlet referenza ghal xi kazijiet ohra qalet hekk: "Issa, ghalkemm huwa veru li qorti ghandha dejjem toqghod attenta li ma tizvalutax il-mizuri mhux karċerari a disposizzjoni taghha b'applikazzjoni taghhom bl-addocc u minghajr ma tiehu kont xieraq tal-antecedenti penali ta' dak li jkun, mill-banda l-ohra s-semplici fatt li persuna tkun precedentement inghatat *probation* jew *conditional discharge* ma jfissirx necessarjament li ma tkunx tista', jew li m'ghandhiex, fil-kazijiet li jikkwalifikaw terga' tinghata *probation* jew *conditional discharge* jew tigi applikata fil-konfront taghha xi mizura ohra taht il-Kap. 446. F'dan ir-rigward din il-Qorti taghmel referenza ghal dak li ngħad fis-sentenza taghha tat-18 ta' Jannar 2001 fl-ismijiet Il-Pulizija v. George Farrugia: "*Issa, huwa veru li l-appellat ghandu fedina penali li ftiit din il-Qorti rat bhalha. Bizzejjed jinghad li dina l-fedina penali tiehu xejn anqas minn 42 faccata. L-appellat illum ghandu erbghin sena, u f'dawn l-erbghin sena huwa kellu xejn anqas minn 77 kundanna mill-Qrati ta' Gustizzja Kriminali. Kien hemm xi okkazzjonijiet fis-snin sebghin u fil-bidu tassnin disghin meta l-qrati applikaw fil-konfront tieghu sia l-Artikolu 5 kif ukoll l-Artikolu 9 tal-Kap. 152; il-bqija tal-kundanni, pero', jinvolve multi u habs...*" *Apparti li din il-Qorti ma tistax taqbel ma' l-Avukat Generali fejn dan jghid li s-sitwazzjoni ta' l-appellat hija "irreversibbli" – fil-fehma tal-Qorti hija l-mewt biss li ggib stat jew sitwazzjoni ta' irreversibilita` assoluta – anqas ma tista' din il-Qorti tikkondividi l-fehma ta' l-Avukat Generali li Ordni ta' Probation hu indikat biss ghal "first offenders" zghazagh. Anke fil-kaz ta' persuna ta' eta` mhux zghira u li forsi hu recidiv, tista' titfacca fil-hajja ta' dik il-persuna a window of opportunity li permezz taghha jkun jista' jinkiser ic-ciklu ta' kundanni u ta' prigunerija.*

Inoltre, l-appellant jirrileva illi kif inqal mill-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Publius Said** deciza fid-9 ta' Lulju tas-sena 2003 u f'diversi sentenzi sussegwenti:

“l-ghan ewlieni tal-leġislatur meta ntroduca din il-kontravvenzjoni referenza ghar-reat kontravvenzjonali kontemplat fl-artikolu 338(z) tal-Kap. 9 xi ftit tas-snin ilu kien li jgħib pressjoni fuq persuni li jkun riluttanti li jhallsu manteniment lid-dipendenti tagħhom u mhux li jippunixxi biss għall-ksur tal-ordnijiet tal-Qrati, li kif intqal għandhom dejjem jigu obduti u osservati skrupolożament.”

Ghalhekk, kif inqal mill-Qrati Maltin l-ghan ewlieni f'din id-disposizzjoni ma kienx dak retributtiv izda biss li jagħti pressjoni fuq persuni li ma jkunux hallsu l-manteniment sabiex ihallsu dak stipulat. Ghalhekk il-piena ta' gimagħtejn detenzjoni kif inflitta mill-Ewwel Qorti, kemm fil-kwalita' tagħha, u sussidjarjament u minghajr pregudizzju, fil-kwantita', ma tohloqx bilanc bejn l-aspett retributtiv u dak riformattiv, tant accenat u accettat, fil-kuncett ta' gustizzja kriminali fiz-zminijiet ta' llum.

Rat l-atti kollha tal-kawza.

Semgħet it-trattazzjoni tal-partijiet.

Rat il-fedina penali aggornata tal-appellant ezebita mill-prosekuzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Ikkunsidrat,

Illi fis-seduta tal-1 ta' Gunju, 2018 dehret il-parte civile li nformat lil din il-Qorti li l-appellant hallas dak kollu dovut.

Illi dan l-appell jirrigwarda biss l-erogazzjoni tal-piena mill-ewwel Qorti.

Illi mehuda c-cirkostanzi ta' dan il-kaz li l-appellant hallas dak kollu dovut, hu car li temperament fil-piena jkun xieraq.

Ghaldaqstant, din il-Qorti tikkonferma s-sentenza appellata dwar il-meritu. Dwar il-piena. Thassar u tirrevoka l-piena nflitta u minflok tillibera lil Joseph Casha taht il-provvedimenti tal-artikolu 22 tal-Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta' Malta bil-kondizzjoni li ma jaghmilx reat iehor fi zmien xahar mil-lum.